

Nyugati történet

Vadállatnak születtem.

Darabokra szaggattam az anyámat a szüléskor. Nem volt szándékos. Gondolom, a körülményekből fakadt. A kórházi szobában sok volt a vér.

Az apám, aki egyébként a foglalkozása keretén belül zsigerelt ki állatokat, nem bírta nézni.

Négy barnasör és két feles kellett hozzá, hogy lecsillapítsa benne az iszonyatot. A mi országunkban bármilyen iszonyatot le tud csillapítani az alkohol. Ez van a nép lelkébe szöve. Akkoriban még lehetett kapni alkoholt a kórházi büfékben.

„A maga felesége szül? – kérdezte a hatvanéves büfésnő. Fehér köpenyben volt, a haját hálóval fogta le.

„Igen” – suttogta apám. Már tette is ki elé a söröket és az unikumot, a hibás neonfények kattogása és a foszló salétromos falak között.

„Adjon egy ötvenest, apuka” – mondta, és megértően mosolygott.

Gondolom, azt hitte apámról, hogy mint minden férfi a történelem során, ő is túlreagálja a szülést. Komoly férfiak kezdenek el bőgni a gyerekük születésekor, ájulnak el, úgy, hogy tulajdonképpen nincsen semmilyen komplikáció.

Apám nem hitt abban, hogy egy férfi bármilyen körülmények között megengedheti magának a sírást, és nem volt ájuldozós fajta. Csak nehezen viselte a csodákat.

*

Csodák pedig történnek Kelet-Európában, de főleg Magyarországon. Ezt ő is, és az anyám is tudta. Anyám például saját tapasztalatból tudta, hogy nem minden esetben hálnak bele a csecsemők, ha az alkoholista anyjuk féldeci vilmoskörtét erőltet le a torkukon, mert nem hagyják abba a sírást. Maximum egy életre rosszul lesznek a körtepálinka szagától.

Azt is tudta, hogy nem minden nevelőintézetben felnőtt lányból lesz kurva, vagy hogy lehet úgy is érettségizni, hogy napközben ledolgozod a normát a tűgyárban.

Apám az apjától tudta, bármikor előfordulhat, hogy a Dunába lőtt szerelmed egyszer majd levelet ír neked tíz évvel később, azt tudakolva, hogy jól vagy-e. Mert a csodákat nem igazán érdeklik az olyan apróságok, hogy közben családot alapítottál, és gyereket nevelsz.

Magyarország ilyen hely. Ha ideszülettél, még megszökni sem tudsz előle. Veled utazik, bárhová is menekülsz. Ott van a csomagod alján.

Amikor már eldobtad a ruhákat, a gyerekkorod szocialista realista épületeinek beégett képét, amikor már elfelejtetted, hogy vagy azt mondták neked, hogy

„nem vagy eléggé jó kommunista”, később meg, hogy „tulajdonképpen te kommunista vagy”, amikor már a nyelvet is elengedted, és elég jól beszélsz ahhoz idegenül, hogy az idegeneknek se tűnjön fel, na akkor veszed észre, hogy minden hiába volt, mert ettől egyszerűen nem lehet megszabadulni.

Ha meg akart gyilkolni az állam, ha nem, ott hömpölyög sötétben a véredben, izzik mélyen a csontvelődben a csodákba vetett rendíthetetlen magyar hited. A zsigeri tudata annak, hogy bármikor bármi megtörténhet. Hogy az elképzelhetetlen holnap bekopoghat az ajtón.

Igen, emiatt alszol rosszul.

*

Szóval apámnak kellett az alkohol, hogy végig tudja nézni, ahogyan a negyvenkilós, fekete hajú feleségét szétszakítom a négy és fél kilómmal.

Minden véres volt. Véres volt a szülészorvos, véres az ápolónő, úszott a vérben az ágy és úszott a vérben a padló is. Tizenhat egység vért kapott az anyám, hogy túlélje a dolgot.

Az orvos valami olyasmit hümmögött, hogy „hogy az Istenben fér el ennyi vér egy ilyen kislányban?”, amikor újra- és újrakötötte a katétert. Nyolc liter még vörösborból is sok.

Anyámnak mindene vérzett. Még a hajszálerék is szétrobbant az arcán, mire kitolt magából.

Nem kellett különösebben pofozgatnia az orvosnak a négy és fél kilós húsdarabot. Már akkor üvöltöttem, amikor kint volt a fejem.

„Fiú, és egészséges” – mondta az anyámnak, és a kezébe adott, majd mutatta a nővérnek, hogy ha vége van az érzelmes perceknek, akkor lehet vinni a mütőbe összevarrni. Nem váltott ruhát. Csak lehúzta a kezéről a gumikesztyűt, majd úgy véresen kiment a folyosóra, ahol az egyetlen bedobós telefon volt. Budapestet tárcsázta. Nem a pártházat, mert eggyel több vagy kevesebb katolikus paraszt megszületése ugyan nem izgatta túlzottan az elvtársakat, hanem Czeizel Endrét, az ország vezető genetikusát.

„Komplikáció nélkül, négy és fél kiló” – mondta a telefonba, majd hozzátette: „Én sem hiszem el, basszameg.”

*

Tizenkét hónappal korábban az anyámnak folytak a könnyei a nőgyógyász rendelőjében. Apám fogta a kezét, kásás tekintettel a távolba nézett.

A nagyapám és a nagyanyám arcát látta maga előtt, a két katolikus parasztét, akiknek majd el kell mondania, hogy bizonyos sajnálatos körülmények miatt nem lesz unokájuk.

Hogy roppantul boldog, hogy befogadták ezt a miskolci leleclányt, és kifejezetten büszke öreganyámra, hogy sikerült moderálnia magát a jelenlétében és nem felhánytorgatni a származását anyámnak, ezzel pedig elkerülni, hogy apám rágyújtsa a lakást, de most az van, hogy írmag nélkül pusztul ki a család, mert ő bizony nem fogja elhagyni ezt a nőt.

Hogy nem érdekli, hogy amit sem az uraknak, sem a nyilasoknak nem sikerült abszolválnia az elmúlt száz évben, azt most majd ő megteszi. Kellott volna több gyereket csinálni, ugye. A kihalásnál sokkal kisebb baj, ha nem marad egyben a vagyon.

Anyám a saját méhéről készült ultrahangos fényképet nézte a kivetítőn.

„Sajnos fejletlen a méhe. Alkalmatlan arra, hogy kihordjon egy gyereket” – mondta az orvos, és közben próbált olyan együttérző arcot vágni, amennyit a rossz napja engedett. Kétszer is elmutogatta, hol és miért nem tud rendesen beágyazódni a megtermékenyített petesejt, majd azt is elmondta, hogy „az orvostudomány jelenlegi állása szerint ezzel nincs mit tenni”, mert ugye „a sivatagban sem lehet virágot ültetni”, és értse meg az elvtársnő, hogy „maximum akkor lesz gyereke, ha örökbefogad egyet”.

Szótlanul mentek ki a kórházból. Vakító napsütés volt odakint, zölden üvöltött a természet. Hosszasan sétáltak az utcán hazáig. Valamelyik kapualjban anyám megállt, és az apám szemébe nézett.

„El akarsz válni?” – kérdezte.

„Nem akarok.”

„Az jó. Mert nekem lesz gyerekem.”

*

Apámnak persze fogalma sem volt arról, hogy amikor anyám eldönt valakit, az úgy lesz.

Eldöntötte például, hogy nem hal bele az alkoholmérgezésbe, hogy akár mennyit is verik a nevelőintézetben, ő bizony érettségig szerez és családjá lesz. Hogy megmutatja annak a бүdös kurvának, aki miután kitolta magából, folyamatosan meg akarta gyilkolni, hogy ezt máshogyan is lehet. Apámnak arról sem volt elképzelése, hogy tulajdonképpen ő is anyám döntése volt.

Éppen ezért nem értette, hogy három hónappal később, amikor anyámnak nem jött meg a vérzése, miért jelentette be, hogy terhes.

Értetlenül nézett, amikor az anyám üvölteni és rúgkapálni kezdett, mert az orvos elvtárs egy nagy fecskendővel a kezében „helyre akarta hozni a kishölgyet”, és beindítani a mensturációt. Ellenben szerette anyámat.

„Meg fogsz halni, ha nem engeded, hogy az orvos segítsen.”

„Nem fogja megölni a fiamat.”

„Dehát nem lehet gyerekünk.”

„Hidd el, hogy gyerekünk lesz.”

„Fogja már le a feleségét” – mondta az orvoselvtárs a kezében a fecskendővel, de aztán látta apám tekintetét, és hátralépett, mert felrémlt előtte, hogy még egy lépést tesz, és vadászbaleset fogja élni a saját rendelőjében.

„A feleségem terhes” – mondta apám.

„Az lehetetlen.”

„Legalább vizsgálja meg.”

Az orvos felsorolta az egész családi rokonságot, majd miután apám finoman jelezte, hogy ő egy őrnagyelvtársnak a fia, az pedig roppantul csúnyán venné ki magát a doktor úr karrierjében, hogy az őrnagyelvtársnak arról kellene beszámol-

nia a pártnak, megtagadták a menyének a kivizsgálását, azonnal leszólt az ultrahangra, hogy nézzék már meg, mi van ennek a szegény futóbolondnak a hasában.

Miután anyámék kimentek az irodájából, megnyugodott. Nemcsak, hogy nem haragudott rájuk, de őszintén sajnálta őket, és megértően hümmögött magában. Elvégre is, ha valamibe, hát abba teljes joggal belebolondulhat az ember ezen a világon, hogy nem lehet gyereke.

*

Az orvos saját maga ment a tanácsi lakásba, ahol anyámék laktak.

Falfehéren állt az udvaron, amikor kinyitották neki az ajtót. Egy hangot nem tudott mondani, amíg apám belé nem diktált egy konyakot. Akkor, mintha csapot nyitottak volna meg, ömleni kezdett belőle a szó.

Azt mondta, hogy bár húsz éve hajt el, tart meg, hűz ki gyerekeket, de ilyet még nem látott a praxisában. Hogy reméli, megbocsátja neki az elvtársnő, de ami itt történik, az új fejezete az orvostudománynak, és már üzent Budapestre a genetikusnak, hogy akkor lesz szíves megmagyarázni, hogyan az istenbe zöldül ki a sivatag. A genetikus pedig péntekre itt is lesz, addig is legyen kedves nem emelni, nem mozogni, nem enni fűszereset és levegőt venni is csak mértékkel, hogy el ne menjen az a gyerek.

„Ne aggódjon a doktor elvtárs. Minden rendben a fiammal” – mondta az anyám.

Az orvos pedig már nem merete megkérdezni, honnan a fenéből tudja az anyuka, hogy fia lesz, amikor a gépeken is egy folt látszik csak szívdobogással, inkább nem kérdezett semmit. Meg sem lepődött, amikor a gépek igazolták anyámat.

Bandi, a genetikus menetrendszerűen meg is érkezett pénteken. Onnantól kezdve kilenc hónapon keresztül minden héten jöttek az orvossal. Vért vettek anyámtól, vizeletet. Mérték, vizsgálták, de egyre tanácstalanabbak lettek.

A gyerek ugyanis nem ment el. Sőt, napról napra egyre nagyobb lett. Bandi még kamerát is szerzett, hogy felvegyék videóra a kismamát, aki roppantul együttműködő volt az orvostudománnyal, egészen addig a pontig, amikor azt javasolták, hogy esetleg a szülést is videóra lehetne venni.

„Az én pinám nem a nagycirkusz” – mondta anyám a felvetésre.

Egy szerdai napon folyt el a magzatvize, mosogatás közben. Még befejezte a hátralévő edényeket, majd szólt apámnak, hogy indulniuk kellene, már amennyiben szeretne megismerkedni a fiával.

*

Apámnak harminc perccel a szülés után mutattak be. Egy ápolónő mutatott be neki, vakon üvöltöttem az újszülöttsztyály üvegablakán keresztül. Apám nézte, nézte ezt a négy és fél kiló húst, ami majdnem megölte a feleségét, és mosolygott, mert már ő is elhitte, hogy megmarad. „Gratulálok, apuka” – mondta az orvos a folyosón, amikor összefutottak, és megrázta a kezét. „Ez igazán különleges teljesítmény volt.”

Apám a telefonhoz lépett, hosszasan keresgélte a megfelelő érmét a zsebében, majd a nagyapámékat tárcsázta, akiknek Sopron város álmos proletariátusának jelentős részével szemben volt otthon vezetékes telefonjuk.

*

„Dicsértessék a Jézus Krisztus” – mondta nagyapám, az őrnagyelvtárs a telefonba, majd hosszasan hallgatott, amikor rájött, hogy mit mondott.

Azonnal átvillant az agyán a gondolat, hogy a telefont lehallgató belsőelhárító tisztelvtárs ebben a pillanatban köpte le magát a kávéjával, verte le a vajaszemlét a tányérjáról, és ugyanezzel a mozdulattal tárcsázza is a munkásország központját, hogy éjszaka ide, partizánmúlt oda, de nyilvánvalóan kell legyen összefüggés aközött, hogy az őrnagy itt jézusozik, miközben pont ma követtek el az imperialisták újabb merényletet szorgos népünk ellen Rómában azzal, hogy felszentelték a Magyarok Nagyasszonya kápolnát. Imperialista bomlasztás történt és semmi más, hiszen mindenki tudja, hogy a magyarok nagyasszonyát Kádár Jánosné született Tamáska Máriának hívják, állítson bármit a klerikális reakció. Az őrnagy nyilván átállt.

„Nagyon boldog vagyok” – törte meg a csendet végül nagyapám.

Tényleg az volt. Már három napja hazudta rendületlenül a bakáknak a határon, hogy egészséges fiúunokája született. Folytak a könnyei a vonal másik végén, hogy mégsem hal ki a család.

„Hova mentek?” – kérdezte apámtól, majd öltözködni kezdett és elindult az Egri Borozóba, hogy véletlenül se miatta ne legyen teje a menyének, és tudjon mit enni az az unoka.

*

Az Egri Borozónak volt néhány négyzetméter lugasa, ahová összegyűltek apám barátai. Bár a borozóban főleg a töményszeszből fogyott, hála a közelben lévő Zár- és Vasalatárugyár lelkes munkásbrigádjainak, a tulajdonos, akit Egerből rángatott le a sátán a vasfüggöny mellé, úgy gondolta, hogy szarik bele, azért is megtartja a nevet.

Elvileg már tizenegykor be kellett volna zárnia, de úgy gondolta, hogy a hirtelen beesett vendégek nem viccelnek, és tényleg komolyan veszik, hogy egyenesen arányos, mennyi teje lesz a kismamának azzal, hogy mennyit bírnak meginni. Lelki szemei előtt már látta az Orion színestévé, amire spórolt, és szentül hitte, hogy a maradék pénzt az este során összeisszák az urak. Nem is kellett csalatkoznia.

„Istenverte csoda” – mondta apámnak Gege, és ledöntötte az előtte álló konyakot.

„Az.”

„Olyan, mint egy nyugati történet. Minden jól alakul a végén.”

„Az orvosra” – emelte fel a poharát az apám. Mindenki követte.

Amikor már a kórház portaszolgálatára és az eljövendő összes nőgyógyász főorvosra is megitták az áldomást, és muszáj volt bort inniük, mert minden sört

megittak a borozóban, apámnak csak akkor tűnt fel, hogy a nagyapám a fejét a kezén pihentetve bánatosan néz a söntés felé.

„Mi baja az öregnek?” – súgta oda Gege az apámnak.

„Csak sok volt az ital” – felelte az apám. A poharát a nagyapám felé emelte, aki felállt, és mosolyogva koccintott, de amint befejezték a rítust, visszaült, és ugyanolyan bánatosan nézett a távolba tovább.

Nem az itallal volt baja az öregnek. Szlávoktól tanult inni a szlovák Tátrában. Szőröstalpú oroszok krumplihajból és kávézaccból főzött pálinkájával együtt szívta magába a marxizmus-leninizmust, mert minden nap azért mégsem lehetett náciakat ölni, és a szolid elhatározás is csak ideig-óráig pótolja a megfelelő politikai ideológiát.

Nem, a nagyapám bárkit leivott volna az asztal alá a társaságból, és ellentétben a nagy átlaggal, sosem szomorította el az alkohol, mert boldoggá tette a tudat, hogy van mit innia.

Ő a csoda miatt búsult.

Ellentétben ugyanis apámmal, anyámmal, apám barátaival és az egész pereputtyal, ő pontosan tudta, hogy mi a helyzet a kelet-európai csodákkal.

Hogy nyilván, ez egy olyan vidék, ahol folyamatosan, megszakítások nélkül történnek csodák, de ellentétben azzal a hellyel, ahová ezerkilencszáznyolcvan évvel ezelőtt az úristen leküldte megszületni a világ megváltóját, a kelet-európai csodáknak ára van.

Ezt az árat pedig valaki egészen biztosan meg fogja fizetni. Ha nem a nagyapám, úgy az apám és az anyám, és ha ők nem, hát a gyerek maga.

Az Isten ugyanis csak úgy ad a magyarnak, hogy ugyanannyit vissza is vesz valahonnan. Ezzel volt tisztában a nagyapám. Ezt pedig azért csinálja a jóisten, nehogy azt higgyük, hogy pertuban vagyunk vele.